

Pravno priznanje spola

Priporočila za izdajo potrdila, iz katerega je razvidno, da je oseba spremenila spol

1. Slovensko pravo pravno priznanje spola pozna pod dikcijo sprememba spola.
2. Pravno priznanje spola je administrativni postopek, ki je utemeljen v zakonodaji, zato priporočamo, da se potrdilo o spremembi spola izdaja v skladu z dikcijo, ki jo pozna slovensko pravo na tem področju.
3. Spremembo spola je omenjena in pravno regulirana le v 37. členu Pravilnika o izvrševanju zakona o matičnem registru.

37. člen (sprememba spola)

Sprememba spola se vpiše na podlagi odločbe pristojnega organa o spremembi vpisanega podatka. Podlaga za izdajo odločbe je potrdilo pristojne zdravstvene ustanove ali zdravnika, iz katerega je razvidno, da je oseba spremenila spol.

Pred vpisom spremembe spola v register, mora matičar zahtevati določitev nove EMŠO.

Izpisek iz matičnega registra o rojstvu se izda s podatkom o novem spolu, brez zaznamka o spremembi spola.

4. Iz prakse je izhaja, da je pristojen_a zdravnik_ca psihiater_inja. Ta izda potrdilo, za katerega glede na prakso in težave, s katerimi se spopadajo transspolne osebe pri pravnem priznanje spola, priporočamo, da vsebuje naslednjo dikcijo:

POTRDILO PRISOJNE_GA ZDRAVNICE_KA

Ime in priimek, rojen_a datum rojstva, stanujoč_a naslov, hišna številka, kraj, je spremenila spol, torej je moški/ženska.

Upravno enoto zato naprošam, da v skladu s 37. členom Pravilnika o matičnem registru (Uradni list RS, št. [40/05](#), [69/09](#) in [77/16](#)) spremeni spol, vpisan ob rojstvu, torej EMŠO in vse preostale potrebne dokumente (osebna izkaznica, potni list, vozniško dovoljenje, zdravstvena kartica ipd.).

Lep pozdrav,

Ime in priimek pristojnega zdravnice_ka

5. Nujen element je dikcija iz omenjenega 37. člena Pravilnika o izvrševanju zakona o matičnem registru: Oseba je spremenila spol.

6. Obličje potrdila, iz katerega je razvidno, da je oseba spremenila spol, ni zakonsko določeno. Vsaka informacija v potrdilu, ki se nanaša na osebo in ni eksplicitno zakonsko določena oz. nujna za uspešno obravnavano vloge na upravni enoti, se lahko razume kot nesorazmeren poseg v zasebnost.

7. Zakonska podlaga za dikcijo v potrdilu, ki bi vključevala tudi opis ali omembo diagnoze, ne obstaja. Brez ustrezne zakonske podlage se omemba diagnoze lahko razume kot nesorazmeren poseg v zasebnost posameznice_ka in s tem kot kršitev 35. člena Ustave RS (varstvo pravic zasebnosti in osebnostnih pravic) in 8. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja).

8. Zakonska podlaga za dikcijo, v kolikšni meri oseba živi v svojem spolu in v kolikšni meri to osebo podpira družinsko in širše socialno okolje, ne obstaja. Brez ustrezne zakonske podlage se omemba te informacije lahko razume kot nesorazmeren poseg v zasebnost posameznice_ka in s tem kot kršitev 35. člena Ustave RS (varstvo pravic zasebnosti in osebnostnih pravic) in 8. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja).

9. Vlogo za pravno priznanje spola lahko oseba vloži na katerikoli upravni enoti v Republiki Sloveniji, in sicer na oddelku za matične zadeve. Vlogo se lahko poda tudi na zapisnik. To pomeni, da oseba ob prihodu na upravno enoto zaprosi za srečanje za matičarko_jem na štiri oči, pri čemer se lahko zgodi, da se bo matičar_ka najprej z vami dogovorila za termin podaje vloge na zapisnik.

10. Vlogo za spremembo imena lahko oseba odda istočasno z vlogo za pravno priznanje spola pri isti matičarki_ju. Več o spremembi imena na:

http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/maticni_register/sprememba_imena/

11. Biološki spol je dikcija, ki jo slovenska zakonodaja ne pozna. Ob rojstvu je otroku pripisan spol in je tako tudi zaveden v dokumentih, zato pri spremembi spola, pripisanega ob rojstvu, ne gre za spremembo biološkega spola, pripisanega ob rojstvu, ampak za spremembo spola, pripisanega ob rojstvu.

12. Osebam, ki se srečujejo s kakršnimi koli zapletmi pri pravnem priznanju spola, lahko pri zaščiti pravic pomagajo pri Pravni svetovalnici LGBT. Več na:

<https://lgbtpravice.si/svetovalnica>

Priporočila so pripravile_i pri Zavodu Transfeministična Iniciativa TransAkcija in Društvu informacijski center Legebitra.